

TT-524030

Fakir hasta

■ Dün pazardı. Sabah gazeteleri okurken sıra Cumhuriyet'e gelince keyfim kaçtı. Fakir Baykurt pankreas kanseriymiş. "Yılanların Öcü" nün yazarı, Essen Üniversitesi Kliniği'nde yatıyormuş. Kendisi ile yapılan konuşmayı okuyunca gerilere döndüm. Köy enstitüleri olayını yeniden görmeye çalıştım.

■ **Yazısı 31. sayfada**

**Ertuğrul
ÖZKÖK**

www.hurriyet.com.tr

4.10.99

4.10.99

B-95

em

Hürriyet

ADI FAKİR, RUHU ZENGİN

DÜN pazardı. Sabah evimde keyifle gazeteleri okuyordum. Sıra Cumhuriyet Gazetesine geldi. **Fakir Baykurt** Almanya'da **Es-sen Üniversitesi** Kliniği'nde yatı-yormuş.

★ ★ ★

Ben bilmiyordum.

Ama gazetede haberden okuduğuma göre Almanya'da doktorların hastaya tam bilgi vermeleri zorunluymuş.

O yüzden doktorlar kendisine söylemişler.

Fakir Baykurt pankreas kanseriymiş.

Hastanedeki odasına iki şey istemiş.

Bir Cumhuriyet Gazetesi, bir de Türk Yunan dostluğunu simgeleyen bir şey.

Eşi **Muzaffer Hanım**'in bir cümlesi bana çok dokundu.

Aynen şunları söylüyor:

"Hastaneyi çok sevdi. Çünkü doktorlar genç. Almanca olan bir Uzun Yol kitabını da bir Alman hastaya imzalayıp verdi."

Bunun arkasından beni çok etkileyen şu cümlesi geliyor:

"Belki de böylece son imzasını burada atmış oldu."

Eşi, **Fakir Baykurt**'un umutsuz durumda olduğunu daha güzel nasıl ifade edebilirdi?

POLİTİKA

Ertuğrul ÖZKÖK

Bu haberi okuyunca gerilere döndüm.

"Yılanların Öcü" yıllarına... **"Sosyal adalet"** kavramını keşfettiğim yıllara.

Adını ilk duyurduğu yıllar 1950'li yılların sonuydu.

"Yunus Nadi Roman Armağanı"nı kazanmıştı.

★ ★ ★

O zaman daha küçüktük, onu daha sonraki yıllarda keşfettik.

1960'lı yıllarda Türkiye'de esmeye başlayan sol rüzgârların gölgesinde.

Bu etki, köy romanlarına tepki duymaya başladığımız 1970'li yılların sonuna kadar devam etti.

Başlarda ne kadar sevdiyse, sonlarda o kadar eleştirir hale geldik.

"Ankara Sanatsevenler Derneği"nde köy romanına karşı birçok konuşma yaptım.

Ama **Fakir Baykurt** adı hiçbir zaman şahsi önem hiyerarşimde bir derece bile aşağı inmedi.

O, benim için hep 60'lı yıllarımın efsane ismi olarak kaldı.

Geriyeye baktığım zaman ise hep şu fotoğrafı gördüm.

İnanmış bir yazar, düzgün bir hayat, dönemine damgasını vurmuş eserler ve samimiyet...

Cumhuriyet'te yayımlanan konuşmasında, doğduğu yerle ilgili şunları söylüyor:

"Bu dünyanın yollarında çok yoksul koşullarda yürümeye başladım. 1929 Burdur-Akçaköy doğumluyum. Yazar olmak aklımdan geçmezdi. Köy enstitülerinde okudum, olanak buldum. Enstitüler bizleri geliştirdi, iyi öğretmenler yaptı. İyi yazar olmamıza olanak sağladı. Köy enstitüleri olmasaydı olmazdık. Köy enstitülerini bağrından çıkaran halkımıza teşekkür ediyorum."

★ ★ ★

Doğrusu bu sözleri okuyunca biraz kendi kendime döndüm.

Bütün 70'li ve 80'li yıllarımı köy enstitülerine eleştiriler yaparak geçirdim.

O ideolojiye yüklendim.

O ideolojiyi, bir tür Bolşevik zihniyeti gibi gördüm.

Şimdi yıllar geçti.

Geriyeye bakıyorum. **Fakir Baykurt**'un her satırında samimiyetin kesin delillerini gösteren sözlerini iki defa okuyorum.

Acaba haksızlık mı etmişim diye düşünmeden edemiyorum.

★ ★ ★

80'li yılların hemen başında rahmetli **Sabri Ülgener**'i keşfetmiştim.

Farklı bir sosyolog olmaya çalışıyordum.

O bana, bir dönemi anlamak, ona karşı haksızlık etmemek için, o dönemin **"zihniyetinin"** kavranması gerektiğini öğretmişti.

Bense köy enstitülerini 80 kafası ile yargılıyordum.

Şimdi bir pazar sabahı Cumhuriyet Gazetesinde okuduğum haber ve onunla yapılmış küçük bir konuşma beni yine **Ülgener** hocanın derslerine gönderiyor.

Fakir Baykurt'u çıkaran bir müessesese, yani o efsanevi köy enstitüleri gerçekten neydi?

Galiba şimdi bu olaya daha sağlıklı bakabilecek bir ruh ve tecrübe yaşına geldim.

Fakir Baykurt gönlümde ve aklımda hâlâ bir efsane olarak kalabilmişine göre, onu çıkaran köy enstitülerine de galiba yeniden bakmam gerekiyor.

Ona sağlıklar diliyorum.

Bizlere teşekkür ediyor, ama asıl teşekkürü hak eden o.

